

Jurnalist araşdırması

Ot basan, sükuta dalan turizm cığırıları

Bəs pandemiyanın “duman”ı arxasından bu sahənin sabahı necə görünür

Yurdumuzun əsrarəngiz gözəllikləri, qədim abidələri, qoynunda tarixlə müasirliyi birləşdirən paytaxtımız, biri digərindən özəlliyi ilə fərqlənən bölgələrimiz təkcə özümüzü deyil, onun qonağı olan, seyrinə gələn əcnəbiləri də valeh edir.

Təbiət ilin bütün fəsillərində turistlərin Azərbaycana gəlməsinə, ölkəmizi oba-oba, oymaq-oymaq gəzib dolaşmasına imkan verir. Odur ki, xüsusilə son dövrlər ölkədə turizmin əksər növlərinin inkişafı geniş vüsət almışdı. Gəzinti və istirahət üçün Azərbaycanı seçənlərin sayı getdikcə artırdı.

Təkcə 2019-cu ildə ölkəmizə 3 milyon 170 min xarici qonaq gəlmişdi. Həmin ilin yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda mövcud olan sabitliyin, beynəlxalq mövqələrimizin möhkəmlənməsinin, beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etməyimizin turizmin inkişafına xidmət göstərdiyini vurğulayaraq demişdir: “Təkcə bank kartları ilə xarici turistlər Azərbaycanda 1 milyard 260 milyon manat pul xərcləmişlər. Ancaq bütövlükdə nəzərə almalıyıq ki, gələn turistlər, əsasən, qonşu ölkələrdəndir və bizdə olduğu kimi, orada da hələ ki nağd hesablaşmalar üstünlük təşkil edir. Ümumi hesablama göstərir ki, xarici turistlər Azərbaycanda bütövlükdə 4,3 milyard manat pul xərcləyiblər. Mən bunu manatla deyirəm, amma, əslində, bu, valyutadır. Bu valyuta eyni zamanda bir növ ixrac növüdür. Bizim makroiqtisadi vəziyyətimizin sabit olmasında da bunun çox böyük rolu var. Əlbəttə, biz əsas valyutaları neft-qaz satışından qazanırıq. Halbuki qeyri-neft sektorunda ixracın 14 faiz artması indi bu sektordan da valyuta axınına təmin edir”.

Təəssüf ki, pandemiya bütün dünyada iqtisadiyyatın digər sahələri ilə yanaşı, turizmə də böyük zərbə vurdu. COVID-19-un ucubandan digər ölkələrə, o cümlədən Azərbaycana səfər etmək istəyən turistlərin üzünə bütün “bəndlər-bərələr” bağlandı. Dövlət Statistika Komitəsi təsdiqləyir ki, koronavirus pandemiyasının yaratdığı böhran nəticəsində turizm sektorunda müşahidə olunan tənzümlənmiş cari ilin əvvəlindən də davam edib və iki ayda əcnəbilər Azərbaycana əsas etibarilə qeyri-turizm məqsədilə gəliblər. Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına əsasən, yanvar-fevral aylarında Azərbaycana dünyanın 123 ölkəsindən 72,1 min və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5,9 dəfə az əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs səfər edib. Baş tutmuş bu səfərlər əsasən qeyri-turizm məqsədilə həyata keçirilib. Gələnlərin 95 faizdən çoxu Rusiya Federasiyası, Türkiyə, İran, Gürcüstan, Ukrayna, Böyük Britaniya, Belarus, Qazaxıstan, Özbəkistan Türkmənistan, İtaliya, Almaniya, ABŞ vətəndaşları olub. Onların əksəriyyətini kişilər, yalnız 5,3 faizini qadınlar təşkil edib.

Bu ilin yanvarında Azərbaycana 36 min və fevralda da bir o sayda əcnəbinin gəldiyini və onların ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təxminən 83 faiz az olduğunu Dövlət Turizm Agentliyi-

nin Media və ictimaiyyətlə əlaqələr sektorunu da təsdiqləyib: “Hazırda xarici ölkələrə gediş-gəliş var, bunun üçün xüsusi reyslər də mövcuddur. Amma bu o demək deyil ki, qeyd edilən hal turizm vəziyyəti kimi dəyərləndirilə bilər”.

Məlumat üçün qeyd edək ki, keçən ilin yanvar-fevral ayları ilə müqayisədə xarici ölkələrə gedən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı da 13,5 dəfə azalaraq 60,9 min nəfər olub. Bu isə, öz növbəsində, digər ölkələrin də turizm sahəsindəki vəziyyətinin eyni olduğunu göstərən çoxsaylı faktlardan biridir.

Bütün bunlara baxmayaraq, COVID-19-un “duman”ları arxasından turizmin gələcək üfüqləri aydın görünür. Çünki bu elə bir sahədir ki, müasir dövrdə dünya iqtisadiyyatının inkişafını onsuz təsəvvür etmək mümkün deyil. Ona görə də Azərbaycanda da turizmin inkişafı üçün növbəti planlar qurulur, əməli işlər görülür. Məsələn, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi yol infrastrukturunun daha da müasirləşdirilməsi istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirir. Bu sırada palçıq vulkanları yerləşən ərazinin turizm potensialının nəzərə alınaraq aidiyyəti qurumlar tərəfindən xüsusi turizm konsepsiyasının hazırlanmasını xüsusi qeyd etmək istərdik. Agentliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, Abşeron rayonunda yerləşən palçıq vulkanlarının ərazisindəki müasir turizm infrastrukturuna gedən avtomobil yolunun tikintisi artıq başlayıb. Layihə çərçivəsində 3-cü texniki dərəcəyə uyğun inşa edilən 21 kilometrlik yeni yolun torpaq yatağının eni 12, asfalt-beton örtüyünün eni isə 8 metr olacaq. Yol başlanğıcını Bakı-Ələt-Qazax-Gürcüstan ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun Qobustan qəsəbəsi ərazisindən götürür. Söz düşmüşkən, onu da nəzərə çatdırmaq ki, paytaxtdan cəmi 20-25 kilometr aralıda Arbani adlı palçıq vulkanları yerləşən ərazidə salınması nəzərdə tutulan turizm kompleksinə gediş-gəlişi asanlaşdırmaq məqsədilə çəkilən yol tərtib olunmuş qrafiklə və yüksək keyfiyyətlə inşa edilir. Bunun üçün əraziyə lazımı sayda canlı quvvə və texnika cəlb olunub.

Bu faktın özü də göstərir ki, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi islahatlarla turizmin özünəməxsus yeri var. Ölkəmizdə inkişafı prioritet sayılan qeyri-neft sektorunun vacib qollarından biri kimi bu sahəyə pandemiya-dan əvvəlki dövrdəkindən heç də az diqqət yetirilmir. Bu isə o deməkdir ki, mavi Xəzər in “qızıl qum”lu sahillərində, turistlərin “Naringi cənnəti” adlandırdığı cənub zonasında, Avropanın ən gözəl guşələri ilə yarışda qalib gələ biləcək Qəbələdə, zümrüdlübaslı Qubada, turizm marşrutlarının genişləndiyi digər şəhər və rayonlarda yenə də qələbəlik olacaq. Hələ mənfur düşmənin tapdağından azad edilmiş bölgələrimizi demirik!

Bəli, Azərbaycan öz Qarabağını dünyaya yeni turizm destinasiyası kimi təqdim edəcək! Çünki bu torpağın turizm potensialı yüksəkdir, burada mövcud olan imkanlar həm daxili, həm də beynəlxalq turizmin inkişafı üçün geniş perspektivlər açır.

Məlum olduğu kimi, erməni vandalları işğal dövründə turizm əhəmiyyətli məkanları da dağıdıb, məscidləri, türbələri və digər qədim abidələri xarabalığa çeviriblər. Lakin biz düşmənin dağıdıb yerləyeksan etdiyi şəhər və kəndlərimizin hamısını yenidən tikib-quracaq, həmin ərazilərdə ən müasir infrastruktur yaradacağıq. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası zamanı hər bir iqtisadi rayonun təbii-iqlim şəraiti və profili nəzərə alınacaq. Yeni beynəlxalq hava limanlarının, avtomobil və dəmir yolu xətlərinin tikintisi bölgənin inkişafına əhəmiyyətli təkən verəcək.

İndi Qarabağda Əhmədbəyli-Alxanlı-Füzuli-Şuşa, eləcə də Toğanalı-Kəlbəcər, Füzuli-Hadrut yolları çəkilir. Horadiz-Füzuli, daha sonra Füzuli-Şuşa dəmir yolunun tikintisi nəzərdə tutulur. Füzulidə beynəlxalq hava limanı inşa edilir. Beləliklə, yaxın gələcəkdə Şuşaya gəlmək istəyən xarici qonaqlar Füzuliyə enib, oradan avtomobillə Şuşaya gedə biləcəklər. Bir sözlə, Qarabağın füsunkar, təkrar olunmaz təbiəti, tarixi abidələri və görülən quruculuq-bərpa işləri onu tezliklə Azərbaycanın əsas turizm zonalarından birinə çevirəcək. Orada musiqi festivallarının və digər beynəlxalq tədbirlərin keçiriləcəyi günlər uzaqda deyil. Təki pandemiya uzaqlaşsın getsin, dünyamızda sağlamlıq bərqərar olsun.

Sağlamlıq demişkən, Dövlət Turizm Agentliyinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə Azərbaycanda sağlamlıq turizminin cari vəziyyəti və gələcək inkişaf perspektivləri haqqında geniş hesabat hazırlanıb. Hesabatda sağlamlıq turizminin regional və global səviyyədə rəqabətqabiliyyətliliyi müqayisəli təhlil əsasında araşdıraraq təqdim olunub.

Araşdırma sənədində ölkəmizdə əsas sağlamlıq turizmi destinasiyaları olan Abşeron, Şabran, Naftalan, Qəbələ, Lənkəran, Şəki, Dağlıq Qarabağ və Naxçıvanıda resurslar, sağlamlıq müəssisələri və bu sağlamlıq müəssisələrində turistlərə təqdim olunan xidmətlər öz əksini tapıb. Eyni zamanda sağlamlıq müəssisələrindən kənardakı təbii mineral ehtiyatlar və onların yerləşdiyi rayonlar barədə məlumat verilərək hər biri üzrə inkişaf potensialı qiymətləndirilib. Sənəddə həmçinin sağlamlıq turizminin ölkəmizdə inkişafı məqsədilə müəyyən təkliflər hazırlanıb.

Bəs nə vaxt turist kimi tam arxayınlıqla digər ölkələrə gəzməyə, istirahət etməyə gedə biləcəyik? Nə vaxt əlimizi üreyimizin üstünə qoyub heç bir pandemiya-dan-filandan çəkinmədən, şairin təbirincə:

*“Vətənimin seyrinə çağırıram elləri,
Cənnət görmək istəyən Azərbaycana gəlsin!”*,
- deyə biləcəyik.

Dövlət Turizm Agentliyinin rəsmi məlumatların birində sözarası bildirmişdir: “İlin ikinci yarısı ilə bağlı ümidlərimiz var”. Gəlin, koronavirus pandemiyası ilə hər birimiz bacardığımız qədər mübarizə apararaq, bu ümidin doğrulacağını təmin edək.